

รายงานผลการถอดบทเรียน เกษตรกรต้นแบบ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายวิเชียร กิตา

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๔ หมู่ ๓ ตำบลเขาบางแกรก อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี
โทรศัพท์ ๐๙๘-๕๓๔๘๑๓๒ Facebook วิเชียร กิตา Line ๐๖๓๙๘๗๓๘๙๒

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๙ ปัจจุบันอายุ ๕๙ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖

สถาบันการศึกษา กศน.อำเภอหนองฉาง

คณะ/สาขาวิชา -

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ นายวิเชียร กิตา ในด้านการปลูกข้าว ในพื้นที่ ๒๒ ไร่ มีการวางแผนการปลูก โดยใน ๑ ปี จะแบ่งการปลูกเป็น ๒ ครั้ง ครั้งแรกปลูกช่วงเดือนพฤษภาคม และครั้งที่ ๒ ช่วงเดือนพฤศจิกายน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบน้ำในพื้นที่

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ : เศรษฐกิจพอเพียง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ : การผลิตสารชีวภัณฑ์

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ : การทำบัญชีครัวเรือน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ : เทคโนโลยีการผลิตข้าว

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ ประกอบด้วย การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ประเภทของสารชีวภัณฑ์ วิธีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช การขยายเชื้อไตรโคเดอร์มา การขยายเชื้อบิวเวอร์เรีย การขยายเชื้อเมตาไรเซียม

๒. การลดต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย กระบวนการมีส่วนร่วมตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร การเตรียมดินอย่างถูกวิธี การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ การพยากรณ์สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน การผลิตน้ำหมักชีวภาพ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่

๒. การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การลดการเผา

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร

การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์

วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดใช้สารเคมีอันตรายต่อสุขภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๒. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์อย่างถูกต้อง

เนื้อหาประกอบด้วย

๑. การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๒. ประเภทของสารชีวภัณฑ์

๓. วิธีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๔. การขยายเชื้อไตรโคเดอร์มา

๕. การขยายเชื้อบิวเวอร์เรีย

๖. การขยายเชื้อเมตาไรเซียม

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

การบรรยายและฝึกปฏิบัติ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑. เข้าร่วมประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการดำเนินงานของทั้ง ๒ เครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม

๒. เสนอแผนการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน

๓. เสนอการวางแผนระบบการใช้น้ำของเกษตรกรให้กับชลประทาน (เขื่อนห้วยขุนแก้ว)

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

กำหนดแผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหนองฉาง และศูนย์เครือข่าย และกำหนดแผนการอบรมเกษตรกรของ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหนองฉาง และศูนย์เครือข่าย โดยมีประธานศูนย์เครือข่าย และประธานแปลงใหญ่ของอำเภอหนองฉาง และสำนักงานเกษตรอำเภอหนองฉาง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ภาคผนวก 3.2															แผน ราย. ศพก...
แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)															
อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ประจำปีงบประมาณ 2568															
ชื่อเกษตรกร นายวิเชียร กิตตา		สินค้าหลัก ข้าว													
จุดเด่น 1. การลดต้นทุนการผลิตข้าว		2.การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว													
กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา											หมายเหตุ
				ค.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	
1. กิจกรรมการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน															
1.1 ประชุมคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอ	20	ราย					↔ 10		↔ 11		↔ 20			↔ 25	
2. กิจกรรมสนับสนุนการให้บริการของศพก. และเครือข่าย															
2.1 การให้การสนับสนุนการให้บริการวิชาการและข้อมูลข่าวสาร	1	ศูนย์					←								→
3. กิจกรรมอบรมเกษตรกรของ ศพก.อำเภอหนองฉาง และ ศูนย์เครือข่าย															
3.1 หลักสูตรบังคับ ได้แก่ ทุพชีวิตรวมและเศรษฐกิจพอเพียง	10	ราย					↔								
3.2 หลักสูตรหลัก ได้แก่ ระบบนิเวศในนาข้าว โรคแมลงศัตรูข้าวและการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การจัดการดินและปุ๋ย	10	ราย									↔				
3.3 หลักสูตรเสริม ได้แก่ การผลิตและขยายเชื้อชีวเวเรียและไตรโคเดมา การลดการเผาและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	10	ราย										↔			
4. ติดตามประเมินผลและรายงาน															
4.1 การรายงานความก้าวหน้า				← ทุกวันที่ 27 ของเดือน →											
4.2 สรุปผลการดำเนินงาน														↔	→

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

๑. การปรับเปลี่ยนความคิดแบบเกษตรกรทั่วไป มามุ่งเน้นทำการเกษตรแบบผสมผสาน

๒. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร

๓. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการทำการเกษตร ช่วยประหยัดเวลา

๔. จำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะองค์ความรู้ที่สำคัญ เพื่อช่วยในการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การผลิตทางการเกษตร

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลงศัตรูพืชเป็นอย่างมาก โรคและแมลงศัตรูพืชและเกิดสารพิษตกค้าง ส่งผลทำให้สุขภาพเกษตรกร ผู้ผลิตและผู้บริโภค อ่อนแอ ตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ

๒. ต้นทุนการผลิตสูง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การจัดการแปลงเรียนรู้ที่ใช้เป็นตัวอย่าง สาธิตและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรได้เห็นการทำจริง เห็นผลจริงและนำผลที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง โดยยึดหลักกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร มีแปลงพยายรณ์เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลเพาะปลูก ประกอบด้วย

๑. การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี คือ มีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาและเชื้อราบิวเวอร์เรียในแปลงนาข้าวในช่วงระยะเวลาต่างๆ ในการควบคุมศัตรูพืช ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์อย่างถูกต้อง เพื่อประโยชน์ต่อเกษตรกรและการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีในอนาคตต่อไป

๒. การลดต้นทุนการผลิต โดยเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ ได้แก่ การเตรียมดินอย่างถูกวิธี การคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่ตลาดต้องการและเหมาะสมกับพื้นที่ จัดหาพันธุ์ข้าวที่คุณภาพดีจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และกำหนดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวตามวิธีการปลูก สำหรับนาดำ กำหนดที่ ๑๕ กก./ไร่

๓. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน คือ การใช้ปุ๋ยเท่าที่จำเป็น (พอดี) ตามความต้องการของพืชและความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยส่งเสริมให้มีการเก็บตัวอย่างดิน นำมาตรวจวิเคราะห์ก่อนการปลูกพืชหรือก่อนการใส่ปุ๋ย เพื่อทราบความอุดมสมบูรณ์ของดินในขณะนั้นและสามารถใช้ปุ๋ยได้ถูกสูตรและถูกอัตรา ลดผลกระทบจากการใช้ปุ๋ยไม่ถูกต้อง ช่วยลดต้นทุนในการผลิต ในส่วนของปุ๋ยเคมีลง คือการใช้ปุ๋ยสำเร็จรูป สูตรที่ให้อาหาร เอ็น – พี – เค (N-P-K) ใกล้เคียงกับคำแนะนำตามค่าวิเคราะห์ดิน และการผสมใช้เอง โดยนำแม่ปุ๋ยมาผสมใช้เอง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. การใช้เครื่องหยอดเมล็ด โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท เป็นเครื่องปลูกข้าวที่มีลักษณะการปลูกข้าวเป็นแถว สามารถกำหนดจำนวนเมล็ดข้าวต่อหลุมหรือแถว และระยะห่างระหว่างแถวได้ตามต้องการ จะใช้วิธีการลากจูงหรือใช้ต้นกำลังเป็นรถไถเดินตามหรือรถแทรกเตอร์ก็ได้ ตามลักษณะและขนาดของเครื่องหยอดเมล็ด โดยเครื่องหยอดหรือโรยเมล็ดสามารถใช้ได้กับนาหว่านข้าวแห้งและนาหว่านน้ำตม ปัจจุบันเครื่องหยอดหรือโรยเมล็ดจะใช้กันมาก เนื่องจากสามารถกำหนดจำนวนเมล็ดต่อพื้นที่ได้ ทำให้เป็นการประหยัดเมล็ดพันธุ์และลดต้นทุนเมล็ดพันธุ์ลง

๒. การผลิตและขยายสารชีวภัณฑ์ และสารธรรมชาติจากพืชใช้ควบคุมศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี โดยเฉพาะการใช้เชื้อราบิวเวอเรีย ฉีดพ่น กำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แพลงนาในชุมชน โดย สำนักงานเกษตรอำเภอหนองฉางและกลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

๓. การผลิตและขยายเห็ดนางฟ้า เพื่อเพิ่มปุ๋ยไนโตรเจนในนาข้าว โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุทัยธานี

๔. การใช้โดรนเพื่อการเกษตร สำหรับฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าว ในระยะต่างๆ

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน คือ การใช้ปุ๋ยเท่าที่จำเป็น (พอดี) ตามความต้องการของพืชและความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยส่งเสริมให้มีการเก็บตัวอย่างดิน นำมาตรวจวิเคราะห์ก่อนการปลูกพืชหรือก่อนการใส่ปุ๋ย เพื่อทราบความอุดมสมบูรณ์ของดินในขณะนั้นและสามารถใส่ปุ๋ยได้ถูกสูตรและถูกอัตรา ลดผลกระทบจากการใช้ปุ๋ยไม่ถูกต้อง ช่วยลดต้นทุนในการผลิต ในส่วนของปุ๋ยเคมีลง คือการใช้ปุ๋ยสำเร็จรูป สูตรที่ให้อาหาร เอ็น – พี – เค (N-P-K) ใกล้เคียงกับคำแนะนำตามค่าวิเคราะห์ดิน และการผสมใช้เอง โดยนำแม่ปุ๋ยมาผสมใช้เอง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๒๒ ไร่

๑.๒) ไม้ผล-พืชสมุนไพร พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) บ่อปลา (ปลากินพืช) จำนวน ๑ บ่อ

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) กระบือ จำนวน ๑๒ ตัว

๒.๒) ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน เป็นเงิน ๗๕๐ บาท/ไร่

๑.๒) ค่าเมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่าสารเคมี เป็นเงิน ๙๗๐ บาท/ไร่

๑.๔) ค่าปุ๋ยเคมี เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าจ้างแรงงาน เป็นเงิน ๔๖๐ บาท/ไร่

๑.๖) ค่าเก็บเกี่ยว เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๗) ค่ารถบรรทุก เป็นเงิน ๘๐ บาท/ไร่

๑.๘) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๔,๔๖๐ บาท/ไร่

รายได้ ๖,๓๐๐ บาท/ไร่

๒.๓) รายได้ของเกษตรกรรายต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้วันละ - บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ - บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้เดือนละ - บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ รายได้จากการขายข้าว

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔) ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

การดำรงตำแหน่งประธาน ศพก.ตำบลเขาบางแกรก ทำให้มีโอกาสผลักดันและเป็นต้นแบบ ในการผลิต และใช้สารชีวภัณฑ์ มีการกระตุ้นให้สมาชิกและเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจมาดูแลแบบอย่างแปลงเรียนรู้ แปลงสาธิต มีหลักสูตรการเรียนรู้ และฐานการเรียนรู้ ที่เกษตรกรสามารถเข้าไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ โดยเฉพาะการผลิตและใช้ สารชีวภัณฑ์ สามารถนำสารชีวภัณฑ์ไปใช้เองได้ ซึ่งปัจจุบัน ศูนย์เรียนรู้ศพก. มีเครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ ที่ครบครัน สามารถรองรับเกษตรกรที่สนใจมาเรียนรู้ และกระจายสู่เกษตรกรในพื้นที่เพื่อนำไปใช้ในนาข้าว ลดต้นทุนการใช้ สารเคมี ทำให้เกษตรกรลดต้นทุนในการผลิตได้ ส่งผลให้มีความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑. ส่งเสริมการทำปุ๋ยน้ำหมักและปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ คือ ฟางข้าวนำมาทำปุ๋ยหมักไม่กลับกอง

๒. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการปลูกพืชตระกูลถั่ว

๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรลดการเผาเศษวัสดุที่เหลือในแปลงมาสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ โดยการอัดฟางจำหน่ายเป็นอาหารสัตว์ และการไถกลบตอซังแทนการเผา

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑. การกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมี ไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม โดยวิธีการจัดการแบบผสมผสานในการผลิต (IPM) ร่วมกับการผลิตและขยายสารชีวภัณฑ์ และสารธรรมชาติจากพืชใช้ควบคุมศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี

๒. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี โดยการผลิตและขยายแหนแดง เพื่อเพิ่มปุ๋ยไนโตรเจนในนาข้าว

๓. ส่งเสริมกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เกษตรปลอดภัย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑. สามารถใช้ ศพก.เป็นฐานการเรียนรู้ และเป็นแหล่งองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๒. เป็นที่บ่มเพาะเกษตรกรที่จะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ได้อย่างแท้จริง

๓. จัดเก็บข้อมูลพื้น ด้านการผลิต การตลาด ของสมาชิก และเกษตรกรในชุมชน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑. จุดอบรม ศึกษาดูงาน เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลเขาบางแกรก มีศาลาการเรียนรู้ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล มีป้ายศูนย์เรียนรู้ฯ ตำบลเขาบางแกรกที่ชัดเจน ภายในประกอบอาคารประกอบด้วย ป้ายชื่อศูนย์ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเขียน กระดาษฟาง แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อความรู้ต่างๆ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ เช่น การตรวจวิเคราะห์ดิน มีชุดตรวจวิเคราะห์ดินสำหรับให้บริการ การผลิตสารชีวภัณฑ์ สามารถผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราเมตาไรเซียม และเชื้อราบีวเวอร์เรียภายในศูนย์เรียนรู้ฯ ตำบลเขาบางแกรกได้ การสำรวจและการจัดการโรคแมลงในนาข้าวตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจแปลงข้าวให้บริการ การทำบัญชีครัวเรือนมีตัวอย่างการจัดทำบัญชีและสมุดบันทึกที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ประกอบกับฐานเรียนรู้ที่เกษตรกรสามารถมาเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

๒. ทักษะการเป็นวิทยากร ประธานศูนย์เรียนรู้ฯ ตำบลเขาบางแกรก นายวิเชียร กีตา สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในชุมชนได้จากทักษะและประสบการณ์ที่ผ่านการอบรมจากหน่วยงานเฉพาะทางทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ หรือสามารถประสานเชื่อมโยงหน่วยงานเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกตามแผนความต้องการที่กำหนดไว้ร่วมกัน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑. ช่องทาง facebook / ไลน์ / Application ต่างๆ

๒. การประชุมกลุ่มสมาชิก ประชุมหมู่บ้าน ประชุมเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๑. ช่องทาง facebook / ไลน์ / Application ต่างๆ

๒. การประชุมกลุ่มสมาชิก ประชุมหมู่บ้าน ประชุมเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่

๓. การจัดกิจกรรมต่างๆ ตามแผนการเรียนรู้/การอบรม

แผนการเรียนรู้/การอบรม	กลุ่มเป้าหมาย	ช่วงเวลา
<u>การบริการความรู้</u> - อบรม ๒ หลักสูตร ได้แก่ ๑. การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ ๒. การลดต้นทุนการผลิต - โรงเรียนเกษตรกร - เป็นวิทยากร - จัดเวทีเรียนรู้ - Field Day	เกษตรกรทั่วไป ครั้งละไม่เกิน ๓๐ ราย สมาชิกศพก.และแปลงใหญ่ เกษตรกรทั่วไป สมาชิกศพก.และแปลงใหญ่ เกษตรกรทั่วไป	เดือนละ ๑ ครั้ง (ฝึกปฏิบัติ) เริ่มฤดูกาลปลูกถึงเก็บเกี่ยว (พฤษภาคม) ตลอดทั้งปี ตลอดทั้งปี เริ่มต้นฤดูกาลผลิต ๑ ครั้ง
<u>การบริการข้อมูลข่าวสาร</u> - สื่อประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ เอกสาร องค์ความรู้ต่างๆ - สอบถามข้อมูลด้านการเกษตร	เกษตรกรทั่วไป เกษตรกรทั่วไป	ตลอดทั้งปี ตลอดทั้งปี
<u>การให้บริการเกษตรกร</u> - ตรวจวิเคราะห์ดิน - แจกหัวเชื้อไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย และเมตาไรเซียม - แจกหัวเชื้อน้ำหมัก	สมาชิก ศพก./แปลงใหญ่ / เกษตรกรทั่วไป สมาชิกศพก./เกษตรกรทั่วไป สมาชิกศพก./เกษตรกรทั่วไป	มีนาคม-เมษายน จำนวน ๒ ครั้ง ๑๐๐ ตัวอย่าง ตลอดทั้งปี ตลอดทั้งปี

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ของเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา เข้ามาศึกษาหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิตพืชได้อย่างถูกต้อง

๒. นำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการการผลิต และวางแผนการผลิต โดยใช้ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ ให้แก่เกษตรกรแบบยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน เน้นให้เกิดการเรียนรู้ของเกษตรกร จะต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและอย่างต่อเนื่อง โดยมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ คอยเป็นพี่เลี้ยง ร่วมเรียนรู้และให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหา เช่น การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตามแนวทางกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร และกรณีการเกิดระบาดศัตรูพืชในพื้นที่ รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมการเกษตรให้ชุมชน เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนมีความเข้มแข็งในอาชีพเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน มีความเป็นอยู่ที่ ดีขึ้น

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. การกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของชุมชน โดยคำนึงถึงองค์รวมของระบบการผลิต และศักยภาพของพื้นที่ในชุมชน

๒. ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ส่งเสริมการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างเกษตรกร รวมถึงการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ในชุมชน

๔. ส่งเสริมให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้ในการผลิต เช่น การใช้ระบบให้น้ำแบบสปริงเกอร์, การใช้ปุ๋ยหมัก, การตรวจวิเคราะห์ดิน, การติดตามสถานการณ์โรคและแมลงศัตรูพืช ในชุมชน

๕. สร้างและขยายเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง ศพก. และภาคีต่างๆ ทั้งในระดับอำเภอ และระดับประเทศ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาการเกษตรร่วมกัน

๖. สนับสนุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า และส่งเสริมการสร้างแบรนด์สินค้าเกษตรเพื่อการตลาด ในชุมชน

๗. พัฒนา ศพก. ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

๑. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้กับเกษตรกรในชุมชน ทำให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้

๓. ช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือกันในการพัฒนาภาคการเกษตร

๔. มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดยเน้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และรักษาสิ่งแวดล้อม

๕. เป็นต้นแบบในการดำเนินงานด้านการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ให้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๑. ดำรงตำแหน่งเป็นกำนันตำบลเขาบางแกรก

๒. เป็นผู้นำ ผู้แทน คณะกรรมการ ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือเป็นตัวแทนของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ชลประทาน องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตรอำเภอ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

เรียนรู้ทุกวัน ปรับตัวตามสถานการณ์ เพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสำนักงานเกษตรอำเภอหนองฉาง (ชักถาม ๒ คน จดบันทึก

ละเอียด ๑ คน)

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- แบบสอบถามข้อมูลจากเกษตรกรต้นแบบ โดยแบบเล่าเรื่อง

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- คำถามซ้ำซ้อนในบางหัวข้อ ทำให้เกิดความสับสน
- เจ้าหน้าที่ต้องฝึกฝนทักษะการสื่อสารให้สามารถอธิบายประเด็นต่างๆ ที่ต้องการถอดบทเรียนให้ชัดเจนและเข้าใจง่ายต่อเกษตรกรต้นแบบ

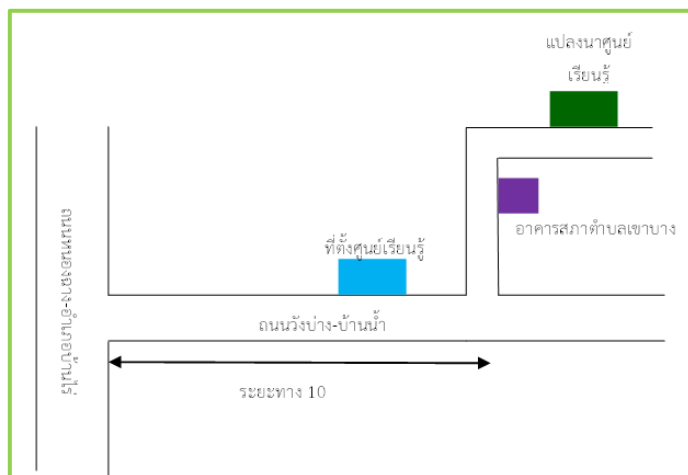
ภาคผนวก

๑. ศพก.หลักอำเภอหนองฉาง

ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลเขาบางแกรก อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

สถานที่ตั้ง : บ้านป่าเลา เลขที่ ๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลเขาบางแกรก อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

พิกัด : Zone ๔๗ X ๕๖๗๘๒๗ Y ๑๖๙๔๘๘๘ ,Latitude ๑๕.๓๒๙๗๕๖ Longitude ๙๙.๖๓๑๘๗๐

แผนที่และคิวอาร์โค้ดแสดงเส้นทางไปยัง ศพก

๒. ศพก.เครือข่ายอำเภอหนองฉาง

แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย อำเภอหนองฉาง

๓. Infographic แนะนำ ศพก.หลักอำเภอหนองฉาง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลเขาบางแกรก อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

นางวิชาิเชิขร กิีตา
เกษตรกรตัณฑุแนม

สินค้าหลัก : ข้าว

หมู่ที่ 3 ตำบลเขาบางแกรก
อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

หลักสูตรเรียนรู้

- 1.การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์
- 2.การลดต้นทุนการผลิต

ฐานการเรียนรู้

- 1.เศรษฐกิจพอเพียง
- 2.การผลิตสารชีวภัณฑ์
- 3.การทำบัญชีครัวเรือน
- 4.เทคโนโลยีการผลิตข้าว

